

Ата-аналарға арналған ақпарат кохлеарлық имплантация (КИ) жүргізу алдындағы дайындық жаттығулары

Баламен алғашқы сабақтарды сөйлеу емес дыбыстарды есту арқылы қабылдауды дамытудан - дыбыстық ынталандыруға жауап ретінде белгілі бір әрекетпен назар аударудан бастаңыз: ойыншықтың суретін көрсету, жалаушаны көтеру, допты лақтыру, мүсіндерді тақтаға қою, ойыншықтарды ауыстыру, моншақтарды құтыларға салу, музыкалық аспаптардағы ойын қимылдарына еліктеу, пирамидаларды жинау және бөлшектеу. Бұл тапсырмаларды алдымен бала орындайтын қашықтықта ұсыныңыз, содан кейін қашықтықты 6 немесе одан да көп метрге дейін арттыруға тырысыңыз. Баланы дыбыстық белгінің күтуге және оны бастар алдында дәл әрекет етуге үйретуді ұмытпаңыз. Бала бұл тапсырманы есту және көру негізінде шешкеннен кейін, оның дыбыстарды тек есту арқылы қабылдауына көшіңіз. Бастапқыда жоғары жиілікті дыбыстарды (шарманка, қоңырау, сылдырмақ), содан кейін орташа жиілікті (ағаш ксилофон, камертон), соңында төмен жиілікті (төмен жиілікті барабандар, сыбызғы) көрсетіңіз.

Баланы «қатты», «ақырын» сөздерімен бірге жүретін дыбыстың қарқындылығын түсінуге үйретіңіз. Ол дыбыстардың қатты немесе ақырын болуы мүмкін екенін түсінгеннен кейін, орташа қарқындылықтағы дыбыстарды шығаруды үйреніңіз, дыбыстық деректерді «жақсы» сөзімен белгілеңіз.

«Жақсы», «ақырын» «қатты» сөздерімен белгіленетін дыбыс күші бойынша түрлі назар аударудың бар екендігін және сипатын белгілеңіз. Жұмысты бастамас бұрын балаға дыбыстың шыққан көзін көрсетіңіз, оның дыбысты өз бетінше тыңдауына және көбейтуіне мүмкіндік беріңіз, содан кейін көру және есту қабілетіне сүйене отырып, қажетті әрекетті орындаңыз. «Дыбыс бар – дыбыс жоқ» деген ұғымды қалыптастырыңыз. Әр дұрыс жауап үшін баланы жігерлендіріңіз. Мысалы, балалар суретіне суреттерді жабыстыруға немесе вазаны әдемі гүлдермен толтыруға болады; балаға күлкілі беттерді немесе түрлі суреттерді салыңыз. Бала тапсырманы есту және көру негізінде игере бастағаннан кейін, дыбыстарды оның есту арқылы қабылдауына көшіңіз.

Дайындаған: Нургасымова А.Б.

Подготовительные упражнения для родителей перед проведением кохлеарной имплантации (КИ).

Первые занятия с ребенком начинайте с выработки восприятия на слух неречевых звуков – определенным действием реагировать в ответ на звуковой раздражитель: показывать картинку с изображением игрушки, поднимать флажок, подбрасывать мячик, ставить фигурки на подставку, перекладывать игрушки, опускать бусинки в баночки, имитировать движения игры на музыкальных инструментах, собирать и разбирать пирамидки. Данные задания предлагайте вначале на расстоянии, при котором ребенок справляется, а далее старайтесь увеличивать расстояние до 6 и более метров. Обязательно учите ребенка ждать звуковой сигнал и действовать точно на его начало. После того, как ребенок будет справляться с этим заданием на слухо-зрительной основе, переходите к восприятию звуков только на слух. Первоначально предъявляйте высокочастотные звучания (шарманка, колокольчик, погремушка), затем – среднечастотные (деревянный ксилофон, камертоны), в конце – низкочастотные (низкочастотные барабаны, дудки).

Учите ребенка понимать интенсивность звучания, которое сопровождайте словами «громко», «тихо». После того, как он овладеет пониманием, что звуки могут быть громкими или тихими, учите выделять звуки средней интенсивности, обозначайте данные звучания словом «хорошо».

Отмечайте наличие и характер реакций на различные по силе звуки, которые обозначайте словами: «хорошо», «тихо», «громко». Перед началом работы показывайте ребенку источник звука, давайте возможность послушать и воспроизвести самостоятельно его звучание, затем, опираясь на зрение и слух, выполнить необходимое действие.

Формируйте понятие «звук есть – звука нет». За каждый правильный ответ поощряйте ребенка. Например, на детский рисунок можно наклеивать картинки или наполнять вазочку красивыми цветами; рисовать для ребенка забавные рожицы или различные картинки. После того, как ребенок начинает справляться с заданием на слухо-зрительной основе, переходите к восприятию звуков на слух.

Подготовила: Нургасимова А.Б.